

Metode de învățare prin cooperare în studierea limbii moderne bazată pe obiective specifice

Autor: L. Bivol

Dintotdeauna metodele de învățare cooperativă s-au dovedit a fi metode eficiente în cadrul învățării limbii străine. Din experiență, acestea fructifică și facilitează procesul de predare/învățare. Articolul ce urmează repertoriază câteva tehnici de învățare în echipă adaptabile unui curs de limbaj specializat.

Obiectivul central al cursului de limbă străină – limbaj specializat predat la UTM este comunicarea. În ajutorul profesorilor antrenați la conceperea și predarea unui atare curs intervin strategiile de învățare cooperativă. Există numeroase metode de învățare în echipă care pot fi solicitate în funcție de finalitățile scontate. Specialiștii consideră că unele vizează achiziția competențelor de bază, altele accentuează abilități cognitive de nivel înalt, celelalte au scopul de a ameliora abilități sociale. Potrivit C. Ulrich, prin structurile motivaționale pe care se sprijină, aceste metode induc interacțiuni tocmai prin sarcinile pe care le propun în grupuri cu o componentă eterogenă [1], exact dificultatea cu care se confruntă cadrul didactic la cursul de limbă străină predat la facultățile UTM. Abordând metode interactive, profesorii de limbaj specializat își pot atinge obiectivul: studenții se încurajează reciproc pentru a atinge împreună un scop comun, deoarece motivația de a coopera se atașează relațiilor interpersonale și ca recompensă, activitatea în comun conduce la competiție prin exploatare de sarcini specifice și complexe. Mai mult, profesorul încearcă să-i implice pe cei care studiază limbajul specializat în structurarea activităților vizând desăvârșirea unei tehnici cooperative dificile. Așadar, în funcție de obiectivele de învățare, diverse strategii pot fi alese și abordate, de la un curs magistral la o clasă inversată, aplicând tehnici de animare și echipament tehnologic.

Nu mai puțin importantă se dovedește inițierea și obișnuința grupului cu asemenea metode de lucru: o echipă se definește ca un

grup de persoane interacționând cu scopul de a îndeplini o țintă colectivă care implică repartiția sarcinilor și convergența eforturilor tuturor membrilor ei. Grupul de lucru trebuie să cunoască că va fi necesar să realizeze un produs final comun, o sarcină ce se sprijină pe mijloacele, resursele și instrumentele fiecăruia, și nu în ultimul rând - pe colaborarea solidară [2]. Mai mult, o selecție corespunzătoare a tehnicilor în funcție de conținutul subiectului și nivelului lingvistic al grupului asupra căruia se vor aplica ne va stimula realizarea sarcinii didactice.

Numeroși cercetători sunt interesați de procesele și resursele care reglementează eficiența învățării prin cooperare, printre care L. Dubois, P.-Ch. Dagau, W. McKeachie. Dânsii încurajează studenții să se implice în mod activ în procesul de învățare și să verifice prelucrarea informațiilor prin tehnici precum: **6/3/5, Unu-doi-toți, Dezbateri încadrate, Quescussion, A citi/a corecta lucrarea celuilalt, Decuparea, Harta euristică** etc ...

În continuare vom prezenta câteva tehnici potrivite cursului în discuție, mai exact vom ilustra aplicabilitatea lor în baza materialului din cursul *Le français pour les constructeurs*, curs de limbaj specializat. Tot aici vom aborda atât avantajele cât și limitele acestora ținând cont de esența activităților, ținând cont de nivelul lingvistic și eterogenitatea grupului de studenți vizați.

Subiectul *Les grands chantiers et matériaux à l'ère du béton* se pretează tehnicii **Quescussion** (tehnică ce constă dintr-o discuție pe bază de întrebări). Așadar, în urma studierii vocabularului, după o primă lectură individuală a documentului scris, care se dovedește a fi relativ dificil, după anunțarea sarcinii, discuția se animă în întregime sub formă de întrebări. Astfel studenții pun întrebări asupra unor aspecte în particular controversate, cum ar fi: *Quels problèmes persistent-ils sur les chantiers depuis la fin du XIXe siècle ? La construction métallique et l'apparition du béton armé, ont-elles révolutionné la construction? De quelle manière ? Quand est apparu le béton armé ? Pourquoi les constituants du béton et les parements ne sont-ils pas des produits standard ?*

Comment était-il utilisé, le béton armé au début du XXe siècle ? Et aujourd'hui ? Pour quel motif, les éléments structurels sont masqués ? De quoi ? Quel rôle ont joué les nouvelles techniques ? Quand apparaissent-elles ? En quoi consistent-elles ? Pourquoi les granulats ne sont-ils pas nécessairement d'extraction locale ? etc ... Aceste întrebări se referă doar la prima parte, or textul în discuție presupune patru paragrafe. În plus, este posibil să beneficiem de studenți inventivi, ținând cont de contingentul divers al grupelor de lucru și de contribuția fiecărui student în particular. În grupurile numeroase este o tehnică foarte utilă, pentru că permite multor participanți să-și aducă aportul scurt, fără intervenția animatorului. Regula va fi stabilită astfel încât studenții să adreseze întrebări după ce alții patru (maxim) au vorbit. Didacticianul amintește în caz de necesitate că se evită enunțurile deghizate. Discuția va dura maxim zece minute, chiar mai puțin. Atuurile tehnicii constau în faptul că fiecare student devine mai mult sau mai puțin resursă pentru ceilalți, se stimulează și se susține motivația necesară la participare. Membrii trebuie să-și păstreze spiritul încât calitatea muncii per ansamblu să depindă de calitatea muncii realizate individual, iată de ce expunem metoda printre cele eficiente. În plus, studenții sunt mai dispuși să participe, întrucât nu sunt presați să răspundă, ci să întrebe. Riscul metodei este faptul că atunci când vom oferi mai mult timp de gândire, informațiile vor fi reduse sau când animatorul va fi indicat prea multă informație pentru discuție, o anumită cantitate se poate pierde. De altfel mai pot apărea fenomene negative de preluare a ideilor, cât și blocaje creative, dar și neimplicarea tuturor participanților în măsură egală în cadrul activității.

O altă metoda oportună care privilegiază lucrul cooperativ între membrii cu o anumită disponibilitate și simț al organizării este **Decuparea**. Pentru exploatarea acesteia, se formează câteva echipe; sarcină se divizează în secțiuni diferite, egale și complementare, după care se distribuie fiecărui membru din echipă câte o secțiune. Drept exemplu vom testa tema *De la construction*

d'un gratte-ciel. Întrucât se urmăresc cele patru etape ale construcției unui zgârie-nor și anume *fondation, structure poteuse, chantier, façade*, vom împărți clasa în patru echipe și respectiv fiecărui membru din echipă câte o etapă. Studenții cu nr 1 din fiecare subgrup va studia etapa *Fondation*, cei cu nr 2 - etapa *Structure poteuse*, cei cu nr 3 - *Chantier*, cei cu nr 4 - *Façade*, fixând esențialul:

fondation: *pèse milliers de tonnes réparties sur une petite surface, assure la stabilité aux séismes, a un ancrage solide, cherche des couches solides, atteind 100 m;*

structure poteuse de 3 types:

ossature métallique extérieure- rigidifie les éléments, absorbe les effets du vent;

ossature triangulée - présente un plus de stabilité;

juxtaposition de minces tours - crée une structure légère, surtout au niveau de la base;

sur le chantier il y a: des grues, des matériaux, des échafaudages, des coffrages, des ferrailages;

façade utilise: *panneaux préfabriqués, enduits métalliques inoxydables, revêtements de verre et d'aluminium, alliage de bronze, murs-rideaux, vitrage teinté et thermoréfléchissant qui créent des effets de lumière et de miroitement.* Membrii ce exploatează aceeași secțiune a sarcinii se reunesc într-o altă echipă – echipa de experți – cu scopul de a studia etapa indicată. Deveniți experți, membrii grupului de experți revin la grupurile inițiale pentru a comunica cunoștințele achiziționate colegilor din echipa inițială, astfel încât fiecare să cunoască conținutul întregii activități. Metoda are șansă pentru că se sprijină pe ideea interdependenței legate de sarcină cu scopul de a favoriza cooperarea. Antrenează responsabilitate individuală și colectivă, atât cât sarcinile reprezintă chestiuni de discutat și dezbateră lor necesită toate resursele grupului. Așadar metoda poate fi aplicată în grupuri foarte numeroase, dar trebuie să fim conștienți și să ne asumăm o performanță inferioară celei pe care o așteptăm în baza

nivelului de performanță individuală. Incomodă va fi și creșterea nivelului de gălăgie, chiar disiparea energiei participanților pe fondul gestiunii ritmului de muncă individuală.

Ideea învățării cooperative poate fi pusă în practică la toate etapele studierii unui subiect, iată de ce sugerăm **Harta euristică** ca mod de evaluare: la finalul unei unități, studenții sunt invitați să construiască o reprezentare a ceea ce au învățat, folosind o hartă euristică pentru a evidenția esențialul. Revenind la cursul nostru, la finalul temei *De la tente au toit* li se indică în perechi participanților să facă un prim brainstorming a conceptelor importante studiate: *tente, cabane, ferme, arbalétrier, poinçon, charpente, couverture, toit*. Apoi prin intermediul reprezentării grafice, cuplurilor li se solicită să schematizeze parcursul *tente - toit*, conform informației textuale, însoțind orice reprezentare grafică de structurile terminologice aferente, inclusiv acțiunile desemnate prin intermediul verbelor specializate:

abri à 2 pentes = tente

tente → *haussée sur 2 pans de murs = cabane*;

2 pentes → *liées par une attache intérieure = ferme*;

ferme simple = 2 arbalétriers + l'entrait;

ferme complexe = 2 arbalétriers + l'entrait + 1 poinçon → retient l'entrait et l'empêche de ployer;

solives → *s' enchevêtrent + chevrons = charpente*;

charpente + couverture = toit;

charpente de: poutres en bois;

couverture: en tuiles, ardoise; de chaume, bardeau.

La rândul său profesorul se deplasează printre aceștia pentru a observa activitatea; dacă se consideră necesar, se rezervează puțin timp pentru a discuta dificultățile întâlnite. După completare, se va remite harta didacticianului. La următoarea ședință, studenții prezintă ce-au realizat. Se pot alege exemple dintre cele mai relevante și după discuția hărților furnizate, se solicită tuturor studenților comentarii. Strategia prezentată favorizează creativitatea, dezvoltă gândirea critică și capacitatea de

argumentare. La întocmirea hărții observăm participarea activă a tuturor cursanților, chiar și a celor introverți. Tot aici mai remarcăm reducerea timpului de aplicare, în comparație cu brainstorming-ul. Munca va avea succes fiindcă se amplifică abilități legate de elaborare grafică a conținutului unității, de generare de idei și de analiză a cunoștințelor achiziționate.

Dar să nu ne imaginăm că o putem aplica oricum și oriunde: să ținem cont că statutul de „cuplu” perceput de către studenți, poate induce retragerea voluntară a studentului cu performanțe mai mici din cauza lipsei lui de influență asupra strategiilor perechii.

Mai mult, se neglijează tratarea diferențiată a studenților, deoarece unii au nevoie de mai mult timp pentru a identifica soluții [3].

Am încercat să concordăm unele strategii cu materialul anumitor subiecte de curs, care încurajează studenții să integreze și să organizeze conținuturi noi, să fixeze și să sintetizeze materia învățată, cât și să-și evalueze noile achiziții. De altfel, ele stimulează gândirea, explicația, reflecția și memoria celor antrenați. Acestea pot prezenta participanților mijloace de a-și clarifica și dezvolta ideile personale și ale celorlalți. Deci tehnicile de învățare prin cooperare favorizează interacțiunea și schimburile pozitive ale echipelor concurente, care permit participanților să-și verifice înțelegerea și să-și consolideze concluziile personale, care avantajează responsabilitatea individuală și comună, și de ce nu, care sunt o egală posibilitate de succes pentru toți.

Bibliografie:

1. Ulrich, C., *Managementul clasei – învățare prin cooperare – ghid*, 2000, București, Editura Corint.
2. McKeachie, W., *Activités pour encourager l'apprentissage actif durant les cours* (2002), http://www.polymtl.ca/bap/ress_peda/document/apprentissage_actif_V4.pdf
3. Dubois, L., Dagau, P-Ch., *L'apprentissage coopératif*, <http://home.adm.unige.ch/~duboisl/didact/cooperation.htm>
4. Bivol, L., *Le français pour les constructeurs*, UTM, Chișinău, 2012.